



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 39/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť A. H., M., zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Stáleho rozhodcovského súdu, B., v konaní vedenom pod sp. zn. SR 12789/09 a jeho rozhodcovským rozsudkom z 15. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. H. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2011 faxom a 2. mája 2011 osobne doručená sťažnosť A. H., M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Stáleho rozhodcovského súdu, B. (ďalej len „rozhodcovský súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. SR 12789/09 a jeho rozhodcovským rozsudkom z 15. apríla 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že „*Obchodná spoločnosť E., a. s., K. v konaní pred Stálym rozhodcovským súdom, B., dňa 22. 06. 2009 pod sp. zn.: SR 12789/09 podala návrh na začatie rozhodcovského konania o zaplatenie 1.975,35 € s prísl.*

Dňa 06. 07. 2009 sťažovateľ obdržal výzvu, v ktorou ho S. a. s. vyzýva, aby predložil písomnú žalobnú odpoveď. ...

Dňa 29. 03. 2011 sťažovateľ obdržal od súdneho exekútora JUDr. R. K., so sídlom B. upovedomenie o začatí exekúcie, sp. zn.: EX 8412/10, na základe vykonateľného exekučného titulu, rozsudku S. a. s., č. k. SR 12789/09, z 15. 04. 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 24. 05. 2010 a stal sa vykonateľným 27. 05. 2010.

Právna zástupkyňa sťažovateľa výzvou zo 16. 03. 2011 formou doporučenej listovej zásielky požiadala súdneho exekútora o doručenie kópie vykonateľného a právoplatného exekučného titulu. Súdny exekútor nijako nereagoval. ...

Zo súdneho spisu vedeného na Okresnom súde Košice-okolie, sp. zn.: 12 Er 2194/10 vyplýva nasledovné:

1. Súdny exekútor, JUDr. R. K. požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie dňa 21. 07. 2010 na základe exekučného titulu - rozsudku S., a. s., B., z 15. 04. 2010, ktorý sa stal právoplatným 24. 05. 2010 a vykonateľným 27.05. 2010 a návrhu na vykonanie exekúcie oprávneného - E., a. s. z 06. 07. 2010 proti povinnému Š., s. r. o., M. a A. H., /nie H./ trvalé bytom M. pre vymôžeme 6.838, 59 s prísl.

2. Z rozsudku stáleho rozhodcovského súdu vyplýva, že oprávnená si uplatnila zmluvnú pokutu vo výške 0,25 % z dlžnej sumy denne.

Zmluvná pokuta vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy, uvedená v čl. IV, písm. c) všeobecných obchodných podmienok zmluvy o predaji na splátky č. 0107060704 uzavretej dňa 26. 09. 2006 medzi oprávneným a povinným, predstavuje ročný úrok z omeškania vo výške 91,25 %. Dojednanie takejto výšky úrokov z omeškania s platbou odporuje ustanoveniu § 3 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatné. Dojednaná zmluvná pokuta 0,25% z dlžnej sumy denne taktiež odporuje citovanému ustanoveniu.

Za situácie, ak rozhodcovský súd priznal úrok z omeškania vo výške odporujúcej ustanoveniu § 517 a § 3 Obč. zák. v spojení s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. rozhodol o plnení právom nedovolenom. ...

Právnej zástupkyňi sťažovateľa rozhodcovský súd - S., a. s., B. nezasielal žiadne listiny, ani rozhodcovský rozsudok.

S., a. s. B. odňala sťažovateľovi možnosť riadne konať pred súdom. Nevykonala žiadne dokazovanie, nepredvolala sťažovateľa ako účastníka konania, ani mu neoznámila termíny rozhodovania a neumožnila tak sťažovateľovi riadne si obhájiť svoje práva, nedoručila mu rozsudok. Zasiahla tak vážne do základných práv sťažovateľa, ktoré mu garantuje ÚS SR a čl. 6 Dohovoru. De iure mu tým odňala možnosť riadne konať pred súdom. S., a. s. B. pri svojom rozhodovaní porušila práva sťažovateľa zakotvené v Ústave SR...

S., a. s. pri svojom rozhodovaní porušila práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Práva sťažovateľa zaručené v Ústave SR, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, boli porušené a síce tým, že S., a. s. B. nevykonala žiadne dokazovanie, nepredvolala sťažovateľa ako účastníka konania, ani mu neoznámila termíny rozhodovania, nezaslala jeho právnej zástupkyňi ani jemu rozhodcovský rozsudok, a neumožnila mu tak riadne si obhájiť svoje práva. “.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„S. a. s., B., v rozhodcovskom konaní vedenom pod sp. zn.: SR 12789/09 porušila základné právo A. H. na verejné prerokovanie jeho veci v jeho prítomnosti a možnosti vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručené v čl. 48, ods. 2 Ústavy SR, právo na prejednanie jeho veci na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 46, ods. 1 Ústavy SR, právo rovnosti účastníkov v konaní pred súdom zaručené čl. 47, ods. 3 Ústavy SR a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR zrušuje rozsudok S. a. s., sp. zn.: SR 12789/09 v celom rozsahu.

A. H. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 750 € , ktoré mu je povinná S. a. s., B., vyplatiť v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

S., a. s., B., je povinná vyplatiť 261,82 € do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky sťažovateľa JUDr. D. S., K. “

Sťažovateľ uvádza, že „skutočne dlží spoločnosti E. a. s., 1.975,35 € , nie však sumu 6.838,59 €, s prísl., ktorú vymáha súdny exekútor na základe právoplatného a vykonateľného rozhodcovského rozsudku vydaného S., a. s.

Po vydaní poverenia je nútený sa brániť súdnou cestou a musí vynaložiť nemalé finančné prostriedky na súdne poplatky, ako aj právne zastupovanie vo veci. “.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti považoval za potrebné poukázať na svoje subsidiárne postavenie pri ochrane ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv.

Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu ktorých malo dôjsť v príčinnej súvislosti s postupom rozhodcovského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. SR 12789/09 a jeho rozhodcovským rozsudkom z 15. apríla 2010.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania...

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa čl. 47 ods. 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

V súvislosti s namietaným rozhodcovským rozsudkom rozhodcovského súdu sp. zn. SR 12789/09 z 15. apríla 2010 a postupom rozhodcovského súdu, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy), z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých základných práv, porušenie ktorých v súvislosti s napadnutým rozhodnutím okresného súdu sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho v sťažnosti označených základných práv.

Podľa § 17 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z. z.“) účastníci rozhodcovského konania majú

v rozhodcovskom konaní rovné postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu.

Podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona č. 244/2002 Z. z. účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17).

Podľa § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 42 zákona č. 244/2002 Z. z. ustanovenia týkajúce sa zrušenia rozhodcovského rozsudku nemôžu účastníci rozhodcovského konania v rozhodcovskej zmluve vylúčiť okrem dôvodu podľa § 40 písm. h) (obnova konania).

Podľa § 43 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, ako je uvedený v odseku 1, rozhodcovská zmluva zostáva v platnosti. Rozhodcovia zúčastnení na zrušenom rozhodcovskom rozsudku sú z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčení. Ak sa účastníci konania nedohodnú inak, budú noví rozhodcovia ustanovení podľa § 8.

Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. tuzemský rozhodcovský rozsudok je rozhodcovský rozsudok vydaný na území Slovenskej republiky.

Podľa § 44 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ tvrdí, že kópia vykonateľného exekučného titulu (napadnutý rozhodcovský rozsudok) mu nebola zaslaná ani na základe výzvy (žiadosti) jeho právnej zástupkyne zo 16. marca 2011. Ústavný súd zistil, že rozhodcovský súd napadnutý rozhodcovský rozsudok sťažovateľovi doručoval doporučené do vlastných rúk (28. apríla 2010), avšak zásielka mu bola vrátená 21. mája 2010 ako nedoručená s poznámkou pošty, že adresát si ju neprevzal v odbernej lehote. Ústavný súd ďalej u súdneho exekútora zistil, že kópia vykonateľného exekučného titulu mu bola doručená 23. apríla 2011.

Bez ohľadu na túto skutočnosť a rešpektujúc Občianskym súdnym poriadkom (ďalej len „OSP“) ustanovený mechanizmus doručovania vzťahujúci sa aj na doručovanie rozhodcovského rozsudku podľa § 25 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. (§ 45 a nasl. OSP) ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania napadnutého rozhodcovského rozsudku využitím žaloby podanej príslušnému všeobecnému súdu zo zákonom ustanoveného dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona č. 244/2002 Z. z. najneskôr v čase, keď už mal doručený rozhodcovský rozsudok od exekútora povereného na jeho vykonanie exekúciou. Zo sťažnosti ani z priloženej dokumentácie nevyplýva, že sťažovateľ sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku na príslušnom všeobecnom súde, pritom v poučení napadnutého rozhodcovského rozsudku je uvedené, že *„účastník rozhodcovského konania môže podať žalobu na príslušnom súde v lehote do 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku podľa ustanovení § 40 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní“*.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2012